

C.U.SHAH UNIVERSITY**Winter Examination-2018****Subject Name : Philosophical Foundation of Education****Subject Code :MED01PHE1****Branch: M.Ed.****Semester : 1****Date : 13/12/2018****Time : 02:30 To 05:30****Marks : 70****Instructions:**

- (1) Use of Programmable calculator & any other electronic instrument is prohibited.
 - (2) Instructions written on main answer book are strictly to be obeyed.
 - (3) Draw neat diagrams and figures (if necessary) at right places.
- Assume suitable data if needed.

પ્રશ્ન : ૧(અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૦૮)

- (૧) તત્ત્વજ્ઞાનનો અર્થ, સ્વરૂપ અને તત્ત્વજ્ઞાનની વિવિધ શાખાઓ વિશે વિગતે ચર્ચા કરી, શૈક્ષણિક ફલિતાર્થો વિગતે જાણાવો.
- (૨) શિક્ષણ અને તત્ત્વજ્ઞાન વચ્ચેનો સંબંધ સ્પષ્ટ કરી, તત્ત્વજ્ઞાનની શિક્ષણ ઉપર થતી અસર વિશે વિગતે ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન : ૧(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૦૬)

- (૧) શૈક્ષણિક તત્ત્વજ્ઞાનનું સ્વરૂપ જાણાવો.
- (૨) મૂલ્ય મીમાંસા વિશે ચર્ચા કરો.
- (૩) તત્ત્વજ્ઞાનનું કાર્યક્ષેત્ર જાણાવો.

પ્રશ્ન : ૨(અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૦૮)

- (૧) પાશ્ચાતત્ત્વતત્ત્વચિંતક પ્લેટોના શૈક્ષણિક વિચારોને તાત્ત્વિક સંદર્ભે ચર્ચા કરી, તત્ત્વજ્ઞાનની તેમના વિચારો પર અસર વર્ણવો.
- (૨) ભારતીય સંસ્કૃતિના સંરક્ષક તરીકે તત્ત્વચિંતક સ્વામી વિવેકાનંદના શિક્ષણદર્શનની અગત્યની વિશિષ્ટતાઓ જાણાવો..

પ્રશ્ન : ૨(બ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૦૬)

- (૧) ગાંધીજીની દષ્ટિએ શિક્ષણના હેતુઓની ચર્ચા કરો.
- (૨) રવીન્દ્રનાથ ટાગોરની શિક્ષણ વિષયક સંકલ્પના જાણાવો.
- (૩) જ્ઞે.કૃષ્ણમૂર્તિના શિક્ષણ વિષયક હેતુઓ વર્ણવો.

પ્રશ્ન : ૩(અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૦૮)

- (૧) પ્રકૃતિવાદ એટલે શું ? પ્રકૃતિવાદની પરિભાષા સમજવી શિક્ષણમાં પ્રકૃતિવાદની ઉપયોગીતા અને વિશેષતાઓ સમજાવો.
- (૨) આદર્શવાદ એટલે શું ? આદર્શવાદની વિગતે ચર્ચા કરી, તેના ગુણ અને દોષ સ્પષ્ટ કરો.

પ્રશ્ન : ૩(બ)નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૦૬)

(૧) અસ્તિત્વવાદને આધારે અધ્યાપન પદ્ધતિઓ વર્ગીકરણ કરો.

(૨) વાસ્તવવાદની દૃષ્ટિએ શિસ્ત એટલે શું સ્પષ્ટ કરો.

(૩) વ્યવહારવાદ અનુસાર શિક્ષકની ભૂમિકા જાણાવો.

પ્રશ્ન : ૪(અ) નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ એક પ્રશ્નનો આશરે ૫૦૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૦૮)

(૧) સાંખ્યદર્શનની સંકલ્પના, હેતુઓ, શિક્ષણની પદ્ધતિ, પાઠ્યક્રમ વિશે ચર્ચા કરી, શૈક્ષણિક ફલિતાર્થો જાણાવો.

(૨) તાત્વિક વિચારધારા સંદર્ભે બૌદ્ધ ધર્મની શિક્ષણના પરિપ્રક્ષમાં સવિસ્તાર ચર્ચા કરો.

પ્રશ્ન : ૪(બ)નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના આશરે ૧૫૦ શબ્દોમાં ઉત્તર આપો. (૦૬)

(૧) વેદાંતના સંદર્ભે શિક્ષણની સંકલ્પના સ્પષ્ટ કરો.

(૨) શ્રીમદ્ ભગવત્ ગીતાના શિક્ષણના હેતુઓ વિશે ટૂંકમાં ચર્ચા કરો.

(૩) ઈસ્લામ ધર્મ આધારીત શિક્ષણ પદ્ધતિની જાણાવો.

પ્રશ્ન : ૫નીચે આપેલા પ્રશ્નોમાંથી તમામ પ્રશ્નોના એક શબ્દ કે એક વાક્યમાં ઉત્તર આપો. (૧૪)

(૧) તત્ત્વ મીમાંસા એટલે શું ?

(૨) 'શાંતિનિકેતન' સંસ્થાના આદ્ય સ્થાપક કોણ હતા.

(૩) વેદાંત એટલે શું ?

(૪) ચર્ચાવાદને બીજા કયા નામે ઓળખવામાં આવે છે ?

(૫) પ્લેટોએ લખેલ પુસ્તકનું નામ શું છે ?

(૬) ફોબેલે શિક્ષણની કઈ પદ્ધતિ આપી છે ?

(૭) 'પ્રકૃતિ તરફ પાછા ફરો' એ કયા વાદનું સૂચન છે ?

(૮) શ્રીમદ્ ભગવત ગીતાના અધ્યાયકેટલા છે ?

(૯) 'પુસ્તકીયા જ્ઞાનનો વિરોધ' કયા વાદે કર્યો છે ?

(૧૦) પ્રયોજનવાદના પ્રણેતા કોણ હતા.

(૧૧) શૈક્ષણિક તત્ત્વજ્ઞાન એટલે શું ?

(૧૨) 'વસ્તુ કરતા વિચારને વધુ મહત્ત્વ' કયો વાદ આપે છે ?

(૧૩) અસ્તિત્વવાદના પ્રણેતાનું નામ જાણાવો.

(૧૪) વેદ શબ્દ કઈ ધાતુ પરથી ઉતરી આવ્યો છે ?

